

Poznań

16 X 2014 r.
16 XII 2014 r.

Nr 6

KUŹNIA MŁODYCH

ISSN 2353 - 5814

JEDNODNIÓWKA XXV LO IM. GENERAŁOWEJ JADWIGI ZAMOYSKIEJ

SZKOLNY
PROJEKT
EDUKACYJNY

1-11

O FILMIE
"HISZPANKA"

4-6

PRZEDSTAWIENIE
"CICHA CNOTA
PATRIOTYZMU..."

6-7

SZKOLNE
CENTRUM
INFORMACJI

8

POWSTANIE
WIELKOPOLSKIE
OCZAMI
UCZNIÓW

9-11

Z ŻYCIA
SZKOŁY

12-13

QUAESTIONES
DISPUTATAE

14-15

Drogi Czytelniku!

Oddajemy w twoje ręce kolejny, szósty, numer naszej szkolnej gazety. Wydanie tego numeru ma dla nas wymiar szczególny z dwóch powodów. Pierwszy to nadanie naszej gazecie numeru ISSN 2353-5814 i zarejestrowanie tytułu „Kuźnia Młodych” w międzynarodowym systemie informacji o wydawnictwach ciągłych. Drugi to stworzenie i realizacja przez uczniów naszej szkoły projektu „Hiszpanka”, czyli Powstanie Wielkopolskie warte Poznania i udostępnienie naszych łam dla przygotowania i omówienia czekającej nas w styczniu 2015 roku premiery filmu „Hiszpanka”. Temu tematowi poświęcamy więc znaczną część tego wydania.

Wyjaśniamy też, że inspiracją do podjęcia tego tematu była idea jaka towarzyszyła powstawaniu wspomnianego filmu, a którą bardzo dobitnie wyraził Marszałek Województwa Wielkopolskiego Pan Marek Woźniak podczas konferencji prasowej – spotkania z twórcami filmu Łukasza Barczyka pt. „Hiszpanka” – 2 października 2013 roku w Warszawie w słowach:

Film był moim marzeniem. Od lat konsekwentnie zabiegam o to, by Powstanie Wielkopolskie zaistniało w powszechnej świadomości. I taką rolę ma spełnić film „Hiszpanka” - z silnym przekazem, że takie powstanie miało miejsce, że było zwycięskie. Żeby osiągnąć efekt masowej świadomości trzeba użyć odpowiednich środków, bo dziś odbiorcy nie kupią sztampowego przekazu. Ja zainicjowałem ten projekt, przygotowałem pułk pieniędzy, a teraz cieszę się, że moje marzenie się spełnia i że tak profesjonalne grono je realizuje.

W myśli - idei o potrzebie zbudowania projektu „Hiszpanka”, czyli Powstanie Wielkopolskie warte Poznania utwierdził nas głośny artykuł Stefana Bratkowskiego – nestora polskiego dziennikarstwa – w tygodniku Polityka (nr 26 z 25.06.2014) - pt. „Starsza Polska”. Lektura tego tekstu skłania do wniosku, że mimo, iż tu w Wielkopolsce działy się rzeczy wielkie i wspaniałe, to niestety „narracja” o polskich losach nie uwzględnia ich w takim stopniu na jaki zasługują. Stefan Bratkowski powie wprost: „przez prawie trzysta lat Polską były Kraków i Warszawa. Wielkopolska zaś – kresami Zachodnimi.”

Nasz projekt nie powstałby, gdyby nie pomoc merytoryczna Urzędu Marszałkowskiego, Instytucji Filmowej Film-Art oraz innych instytucji i osób, z którymi prowadziliśmy wymianę korespondencji i materiałów. Składamy im serdeczne podziękowanie wyrażając nadzieję, że dzięki temu lektura „Kuźni” będzie jeszcze jedną inspiracją do spojrzenia na nasze dzieje z zupełnie nowej perspektywy i wydobycia przesłania aktualnego na dziś.

Zyczymy dobrej lektury.

W imieniu redakcji,
Dyrektor Małgorzata Supłat,
prof. Iwona Płocińska

„HISZPANKA”, CZYLI POWSTANIE WIELKOPOLSKIE WARTĘ POZNANIA

Tegoroczny Dzień Patronki naszej szkoły – 16 października - poświęcony został postaciom współczesnym naszej Patronce – bohaterom czasu „Najdłuższej Wojny Nowoczesnej Europy” - którym, podobnie jak Generałowej Jadwidze Zamoyskiej i jej rodzinie, losy Polski nie były obojętne. Tak jak Ona, walczyli Oni o niepodległość i pomyślność naszej ojczyzny.

Zainspirowani słowami Pana Marka Woźniaka, Marszałka Województwa Wielkopolskiego, który od lat zabiega o to, by Powstanie Wielkopolskie „zaistniało w powszechnej świadomości”,

postawiliśmy sobie pytanie: Dlaczego owo powstanie jest wymownym przykładem marginalizacji, zapomnienia i nie docenienia?

Próbą odpowiedzi na nie jest przedstawienie teatralne pt. „Cicha cnota patriotyzmu Starszej Polski w czasach Najdłuższej Wojny Nowoczesnej Europy” wystawione 16 października - w święto patronalne naszej szkoły – którym rozpoczęliśmy nasz szkolny projekt edukacyjny zatytułowany „Hiszpanka”, czyli Powstanie Wielkopolskie warte poznania. Dalsze strony gazety poświęcone są różnym formom realizacji tego projektu.

Przypominamy założenia „Kuźni Młodych” zamieszczone w pierwszym numerze:

- I. „Kuźnia Młodych” to jednodniówka, czyli gazeta wychodząca jednego dnia – dla nas jest to 16 października – Dzień Patronki naszego liceum;
- II. Nasze łamy mają stać się forum, na którym będziemy omawiać i relacjonować ważne tematy i wydarzenia z życia naszej szkoły, publikować ciekawe prace uczniów i nauczycieli oraz informować o sukcesach i wybitnych osiągnięciach każdego z Was;
- III. Tytuł „Kuźnia Młodych” nawiązuje do gazety szkolnej wychodzącej w okresie międzywojennym, w której debiutował, jeszcze jako uczeń, pisarz Gustaw Herling-Grudziński. Kolejnym powodem przyjęcia tego tytułu jest fonetyczne podobieństwo słowa „Kuźnia” do miejscowości Kuźnice, gdzie mieściła się szkoła założona przez naszą Patronkę. W ten sposób nasza gazeta kontynuuje tradycję pisma tej szkoły pod tytułem „Kuźniczanka”.

••• SZKOLNY PROJEKT CZYLI POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

KILKA SŁÓW O PROJEKCIE

„Hiszpanka”, czyli Powstanie Wielkopolskie warte Poznania.

Szkolny projekt edukacyjny zbudowany wokół premiery filmu „Hiszpanka”, przygotowany przez uczniów i nauczycieli XXV LO im. Generałowej Jadwigi Zamoyskiej w Poznaniu, przy znaczącym wsparciu i udziale Instytucji Filmowej Film-Art oraz innych instytucji (które zostały wymienione w poszczególnych punktach projektu).

Opracowanie i koordynacja projektu:

Iwona Płocińska
(nauczyciel języka angielskiego w XXV LO)

ZAŁOŻENIE:

Inspiracją do powstania filmu „Hiszpanka” była inicjatywa Marszałka Samorządu Województwa Wielkopolskiego pana Marka Woźniaka, który tak o tym mówił na spotkaniu i konferencji dotyczącej filmu w Warszawie, w Multikinie Złote Tarasy 2 października:

„Film był moim marzeniem. Od lat konsekwentnie zabiegam o to, by Powstanie Wielkopolskie zaistniało w powszechnej świadomości. I taką rolę ma spełnić film 'Hiszpanka' - z silnym przekazem, że takie powstanie miało miejsce, że było zwycięskie. Żeby osiągnąć efekt masowej świadomości trzeba użyć odpowiednich środków, bo dziś odbiorcy nie kupią sztabowego przekazu...”

CEL:

Wpisując się w to założenie projekt nasz pragnie zainspirować młodzież i ich środowiska do zainteresowania się tematem historii, jej przemyślenia oraz wydobycia z niej przesłania:

troski i walki – a dziś zabiegania - o to wszystko, co zostało nam powierzone, co otrzymaliśmy od wcześniejszych pokoleń w sferze kulturowej, społecznej i gospodarczej.

Myśl ta towarzyszyła wybitnym Wielkopolanom w ich „pracy u podstaw i pracy organicznej”, a szczególnie trzem wielkim postaciom Powstania Wielkopolskiego: Ignacemu Janowi Paderewskiemu, gen. Stanisławowi Taczakowi i gen. Józefowi Dowborowi Muśnickiemu. Swoją bardzo piękną wyraz znalazła w roku 1997 na Placu Adama Mickiewicza w Poznaniu w słowach:

„Trzeba było to wszystko jeszcze raz przypomnieć wam, młodym, którzy weźmiecie odpowiedzialność za losy Polski w trzecim milenium. Świadomość własnej przeszłości pomaga nam włączyć się w długi szereg pokoleń, by przekazać następnym wspólne dobro – Ojczyznę.”

(Jan Paweł II, 3 czerwca 1997 roku, Poznań)

Nasza szkolna premiera filmu „Hiszpanka” i wydarzenia temu towarzyszące mogą być tym kolejnym „przypomnieniem” – (opowiedzeniem i zainteresowaniem historią) Powstania Wielkopolskiego – zwróconym ku przyszłości.

Dodajmy jeszcze, że projekt ten jest kontynuacją i wyrasta z wcześniejszych inicjatyw i wydarzeń, które miały miejsce w naszej szkole – chodzi m.in. o:

1. Cykl przedstawień teatralnych:
  - „A co mnie to wszystko obchodzi...! – historia z zamyśleń licealisty. Przedstawienie na wzór dialogów platońskich.” (16.10.2006, 4.11.2014)
  - „Rocznica Konstytucji 3 Maja – historia z epilogiem.” (30.04.2009)
  - „Była raz wojna – kiedyś, dawno temu...” (1.09.2009)
2. Idea „Śniadania z Wychowawcą” – jest to jeden ze stałych punktów obchodów Dnia Patronki i polega na przygotowaniu przez uczniów i wychowawców wspólnego świątecznego śniadania (promocja zdrowego odżywiania) w swoich klasach i spotkania przy posiłku na rozmowie o ważnych i trudnych sprawach - zbudowania świadomości, odpowiedzialności i poczucia więzi z miejscem, czasami i ludźmi. (od 16.10.2009 r.)
3. Projekt przygotowany w związku z Dniem Patronki pt. „Myśl Generałowej Jadwigi Zamoyskiej – wczoraj, dziś, jutro.” (październik 2009)

4. Stworzenie czasopisma szkolnego „Kuźnia Młodych” (16 października 2009 r. - wydanie I numeru).
5. Sesja popularno-naukowa pt. „Generałowa Jadwiga Zamoyska a Etos Wielkopolan” (13.10.2012 r., obchody XX-lecia istnienia szkoły), podczas której wykłady wygłosili m.in.: p. prof. dr hab. Witold Molik - „Etos Wielkopolan – czym był i jaki powinien być dzisiaj? – zarys problemu.” i p. dr Katarzyna Czachowska – „Generałowa Jadwiga Zamoyska jakiej nie znamy – przesłanie Etosu.”
6. Jubileuszowy projekt 15 wymiany niemiecko – polskiej pt. „NIEMIECKO-POLSKIE HISTORIE W WIELKOPOLSCE W XIX I XX WIEKU” (15 – 22 września 2013), który zrealizował następujące cele:
  - I. Celem projektu było spojrzenie na historię polsko-niemiecką w Wielkopolsce nie w perspektywie podziałów, czyli walki, sporów i antagonizmów narodowościowych, kulturowych i gospodarczych, ale dostrzeżenie, iż mimo tych zjawisk po obu stronach byli ludzie, którzy potrafili wnieść się ponad te podziały, a nawet je przewyczyć w imię wartości wyższych. Pytaliśmy o te wartości, gdyż służba i wierność właśnie im powodowała szacunek i uznanie zarówno po stronie polskiej, jak i niemieckiej.
  - II. Poprzez wizytę w Wąsowie i Brodach oraz poznanie losów osiadłych tam rodów Szczanieckich i Hardtów chcieliśmy zainspirować młodzież (uczestników wymiany) do poznawania historii małej ojczyzny.
  - III. Poprzez wybrane wydarzenia i historie niemiecko-polskie w Wielkopolsce w XIX i XX wieku pokazaliśmy wzajemne ścieranie się i przenikanie: kultur, idei, technologii, tradycji.
  - IV. Doszliśmy do wniosku, że wszystko to, co złożyło się na nasze XIX i XX-wieczne skomplikowane historie mamy już za sobą, a teraz w Zjednoczonej Europie z tych trudnych doświadczeń możemy czerpać mądrość, wzajemne zrozumienie i szacunek oraz możliwość współpracy.
7. Zorganizowanie w szkole projekcji filmu dokumentalnego pt. „Poezja i maszyna. Hipolit Cegielski 1813-1868” i spotkania uczniów z jego reżyserem p. Jackiem Kubiakiem (5.09.2013 r.)
8. Zorganizowanie spotkania wokół historii Poznania pt. „Cztery twarze Prusaka” z p. Piotrem Bojarskim, dziennikarzem - reporterem Gazety Wyborczej i pisarzem, dwukrotnym laureatem nagrody Wielkopolskiego Oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich (2001 i 2009), nagrody Prezydenta Poznania (1999), od 11 grudnia 2013 roku laureatem Nagrody Dziennikarskiej Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego - „Celnego Pióra” i promocja jego zbioru reportaży „Cztery twarze Prusaka oraz powieści „Mecz”, „Kryptonim Posen”, „Rache znaczy zemsta” (31.01.2014 r. w ramach Dnia Międzynarodowego)
9. Przygotowanie przez uczniów wykładu pt. „Wybrane angielskie tłumaczenia polskich pisarzy i literatura angielska o Polsce i Polakach w XX wieku” połączona z wystawą poloników – utworów Gustawa Herlinga-Grudzińskiego, Józefa Czapskiego, Czesława Miłosza, Jana Nowaka-Jeziorańskiego, Ryszarda Kapuścińskiego, Normana Daviesa w tłumaczeniu na język angielski (Dzień Międzynarodowy, styczeń 2007)

EDUKACYJNY "HISZPANKA", WARTE POZNANIA •••

10. Wystawy okolicznościowe:

- Katyń (marzec/kwiecień 2010)
- „Poznań naszej Patronki. Co pozostało z tych miejsc? – wystawa pocztówek z końca XIX i początku XX wieku ze zbioru Biblioteki Uniwersyteckiej (październik 2012)

PROGRAM PROJEKTU

„Hiszpanka”, czyli Powstanie Wielkopolskie warte Poznania

Od września nowego roku szkolnego 2014/15 w naszej szkole będą realizowane m.in. następujące przedsięwzięcia przygotowujące nas do szkolnej premiery filmu „Hiszpanka”:

1. **Przygotowanie przedstawienia pt. „Cicha cnota patriotyzmu Starszej Polski w czasach Najdłuższej Wojny Nowoczesnej Europy” na Dzień Patronki Szkoły (16.10.2014 r.) i na 16.12.2014 r.**
2. **Wydanie specjalnego numeru czasopisma szkolnego „Kuźnia Młodych” poświęconego filmowi „Hiszpanka” (16.12.2014 r.)**
3. **Cykl wystaw w ramach Szkolnego Centrum Informacji o Powstaniu Wielkopolskim (otwarcie Centrum 16.12.2014 r.):**
  - Wielkopolska w przededniu wybuchu Powstania Wielkopolskiego – wystawa pocztówek ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu.
  - Wielkopolska droga do niepodległości.
  - Od scenariusza do filmu – jak powstawał film „Hiszpanka”? – wystawa dokumentów, fotografii, plakatów, recenzji, itp.
  - Bohaterowie filmu „Hiszpanka” non-fiction – historyczne postaci Powstania.
  - Wystawa publikacji dotyczących Powstania Wielkopolskiego i jego bohaterów.
4. **Cykl spotkań wokół historycznych postaci Powstania (grudzień 2014/ styczeń 2015):**
  - z autorami programów telewizyjnych (telewizja WTK) o Powstaniu Wielkopolskim i Poznaniu,
  - z p. Michałem Krzyżaniakiem – Dyrektorem Muzeum Powstańców Wielkopolskich im. Generała Józefa Dowbora Muśnickiego w Lusowie, absolwentem naszej szkoły,
  - inne.
5. **Cykl rajdów i wycieczek – „Poznań i okolice – śladami Powstania Wielkopolskiego” (listopad 2014 – czerwiec 2015) - powstanie z nich cykl reportażu prasowych i fotograficznych dla czasopisma szkolnego „Kuźnia Młodych”), w tym m.in.:**
  - lekcje muzealne w Muzeum Powstania Wielkopolskiego w Poznaniu, wizyta na cmentarzu i w Krypcie Zasłużonych w Poznaniu na Wzgórzu Św. Wojciecha
  - lekcje muzealne w Muzeum Powstańców Wielkopolskich im. Generała Józefa Dowbora Muśnickiego w Lusowie.

Literatura wykorzystana przy tworzeniu i realizacji projektu, do której będą mieli dostęp uczniowie w czasie trwania projektu w Szkolnym Centrum Informacji o Powstaniu Wielkopolskim i Filmie „Hiszpanka”:

1. Antoni Czubiński, Zdzisław Grot, Benon Miśkiewicz, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa-Poznań 1978
2. Powstanie Wielkopolskie pod redakcją Jacka Macyszyna, Dom Wydawniczy Bellona Fundacja „Historia i Kultura”, Warszawa 2006
3. Zdzisław Grot, Antoni Czubiński, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2006
4. Zamoyski Adam, Polska. Opowieść o dziejach niezwykłego narodu 966-2008, Wydawnictwo Literackie, Londyn 2011
5. Rezler Marek, Nie tylko orężem. Bohaterowie wielkopolskiej drogi do niepodległości, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2013
6. Zwycięzcy. Bohaterowie Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 we wspomnieniach swoich bliskich, Polskapresse sp. z o.o. Oddział Prasa Poznańska, Poznań 2008 (tom I i II z 2010)
7. Rezler Marek, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919. Spojrzenie po 90 latach, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2008
8. Janusz Karwat, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919. Wybrane aspekty z perspektywy 90 lat, Wydawnictwo eMPI2, Poznań 2008
9. Wiesław Zdziabek, Maria Pacholska, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919, Wydawnictwo eMPI2, Poznań 2008
10. Maria Pacholska, Wiesław Zdziabek, Powstanie Wielkopolskie 1918-1919 Zeszyt ćwiczeń dla szkoły podstawowej, Wydawnictwo eMPI2, Poznań 2008
11. Marceli Kosman, Ojczyzna się odradza. Zwycięskie Powstanie nad Wartą, Oficyna Wydawnicza G&P, Poznań [2012?]
12. Marek Rezler, Wielkopolanie pod bronią 1768-1921. Udział mieszkańców regionu w powstaniach narodowych, Dom Wydawniczy REBIS Sp. z o.o., Poznań 2011
13. Karol Szaładziński, Leszek Rościszewski, Polsce zawsze i wszędzie służyć będą. Mundur i broń Wojsk Wielkopolskich 1918-1920 cz. II, Wydawnictwo Miejskie Posenania, Poznań 2012
14. Karol Szaładziński, Leszek Rościszewski, Przenikają z ulicy odgłosy strzałów. Mundur i broń Wojsk Wielkopolskich 1918-1920 cz. II, Wydawnictwo Miejskie Posenania, Poznań 2013
15. Jarosław Giziński, 1918 Powstanie Wielkopolskie. Zwycięski koniec najdłuższej wojny, Axel Springer Polska sp. z o.o., Warszawa 2008
16. Marceli Kosman, Powstanie Wielkopolskie na tle walk o przetrwanie narodowe pod zaborem pruskim, Wydawnictwo WBP, Poznań 1993
17. Jan Zamoyski, Powrót na mapę. Polski Komitet Narodowy w Paryżu 1914-1919, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa 1991
18. Zwyciężyliśmy! Obchody 90. Rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego 1918/1919, Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, Poznań 2008
19. Paweł Anders, Śladami Powstania Wielkopolskiego 1918-1919, Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, Poznań 2008
20. Paweł Anders, Miejsca Pamięci Powstania Wielkopolskiego, Wydawnictwo Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej i Centrum Animacji Kultury, Poznań 2010
21. Jarosław Łuczak, Chorągwie weteranów Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w zbiorach Wielkopolskiego Muzeum Wojskowego, Katalog Zbiorów Muzeum Narodowego w Poznaniu, vol. 6, Poznań 1998
22. Zbigniew Dworecki, Poznańskie i Piłsudski, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2008
23. Adam Zamoyski, Paderewski, Państwowy Instytut Wydawniczy, Warszawa 1992
24. Wielcy Polacy – Ignacy Jan Paderewski Artysta i polityk., De Agostini Polska sp. z o.o., Warszawa 2007
25. Roman Wapiński, Ignacy Paderewski, Zakład Narodowy imienia Ossolińskich – Wydawnictwo, Wrocław 2009
26. Geniusz przypadkowo grający na fortepianie. Ignacy Jan Paderewski 1860-1941, Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, Poznań 2001
27. Ignacy Jan Paderewski, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2008
28. Józef Dowbor-Muśnicki, Moje wspomnienia, Zysk i S-ka Wydawnictwo, Poznań 2013
29. Piotr Bauer, Generał Józef Dowbor-Muśnicki 1867-1937, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1988
30. Józef Grajek, Józef Dowbor Muśnicki. Zarys biografii, Towarzystwo Pamięci Gen. Józefa Dowbora Muśnickiego, Lusowo 2011
31. Bogusław Polak, Generał Stanisław Taczak 1874-1960,

... SZKOLNY PROJEKT CZYLI POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

- Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 1988
32. Wojciech Korfanty, Wydawnictwo Sejmowe, Warszawa 2009
  33. Józef Grajek, Leon Pluciński. Organizator Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w powiecie Poznań- Zachód, Towarzystwo Pamięci Gen. Józefa Dowbora Muśnickiego, Lusowo 2011
  34. Józef Grajek, Zygmunt Pluciński. Współorganizator Powstania Wielkopolskiego 1918-1919 w powiecie Poznań- Zachód, Towarzystwo Pamięci Gen. Józefa Dowbora Muśnickiego, Lusowo 2011
  35. Katarzyna Pawłowska-Gauza, Franciszek Ratajczak (1887-1918). Biografia Powstańca, Wydawnictwo Poznańskie Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2008
  36. Edward Pieścikowski, Ach! W tym Poznańskim... Życie literackie XIX wieku, Wydawnictwo Miejskie, Poznań 2003
  37. Tomasz Schramm, Historia Powszechna Wiek XX, Wydawnictwo Poznańskie Poznań 2008
  38. Tadeusz Becela, Świt nad Wartą. Opowieść z czasów Powstania Wielkopolskiego, Wydawnictwo Poznańskie 1975
  39. Zenon Pałat, Architektura a polityka. Gloryfikacja Prus i niemieckiej misji cywilizacyjnej w Poznaniu na początku XX wieku, Wydawnictwo Poznańskie Towarzystwa Przyjaciół Nauk, Poznań 2011
  40. Witold Molik, Kult Karola Marcinkowskiego, Instytut Historii UAM, Poznań 1996
  41. Witold Molik, Inteligencja polska w Wielkopolsce w XIX wieku i początkach XX wieku., UAM Centrum Instytut Wielkopolski i Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2009
  42. Ewa Kłodzińska, Śladami Karola Marcinkowskiego, Wydawnictwo Kwartet, Poznań 2007
  43. Marceł Kosman, Swojemu miastu. Działalność Edwarda Raczyńskiego w Poznaniu w latach 1829-1845, Wielkopolskie Towarzystwo Przyjaciół Książki, Poznań 1979
  44. Życie i dzieło Hipolita Cegielskiego w 200. rocznicę urodzin, Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie, Szreniawa 2013
  45. Krystyna Szaraniec, Ksiądz Stanisław Adamski. Duchowy przywódca Polaków pod zaborem pruskim..., Katowice 2011
  46. Piotr Bojarski, Cztery Twarze Prusaka. Historie wielkopolskie, Biblioteka Gazety Wyborczej, Poznań 2010
  47. Stanisław Tamowski, Nasze Dzieje w XIX wieku, Wydawnictwo Libra PL, Rzeszów 2014
  48. Marek Rajch, Cenzura pruska w Wielkopolsce w latach 1848-1918, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2004
  49. Jan S. Zaus, Poznań na starych pocztówkach, Księży Młyn, Łódź 2008
  50. Przyszłość zdobywa, kto o nią walczy. Patriotyczne kartki pocztowe z lat 1898-1939 ze zbiorów Muzeum Historii Miasta Poznania, Muzeum Narodowe w Poznaniu, 1996
  51. Powstanie Wielkopolskie 1918/1919 w ilustracji Leona Prauzińskiego – pocztówki
  52. Renata Linette, Jarosław Matysiak, Cmentarz i Krypta Zasłużonych w Poznaniu, Wydawnictwo Miejskie Poznań, Poznań 2013
  53. Cmentarz Zasłużonych na Wzgórzu Św. Wojciecha w Poznaniu, Państwowe Wydawnictwo Naukowe, Warszawa-Poznań 1982
  54. Marek Rezler, Jerzy Bogdanowski, Poznań miasto niepoznane, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2006
  55. Konstanty Kościński, Przewodnik po Poznaniu i Wielkim Księstwie Poznańskim, Wydanie I powojenne czerwiec 2014 oparto na wydaniu z 1909 r.
  56. Pieśni Powstania Wielkopolskiego, Poznań 1988
  57. Walka o granice państwa polskiego po I wojnie światowej, Wydawnictwo sejmowe, Warszawa 2009
  58. Alina Sokółowska, „Obcy mundur – doła taka...” Polacy z zaboru pruskiego w armii niemieckiej w stulecie wybuchu I wojny światowej 1914-1918,

Muzeum Narodowe w Poznaniu, 2014

59. Bartosz Kruszyński, Poznańczycy w wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1921, Dom Wydawniczy Rebis, Poznań 2010
60. Wielka Wojna – Kronika Miasta Poznania nr 3/2014
61. Przemysław Dymek, 15 Pułk Ułanów Poznańskich, Pruszków 2014

○ FILMIE

INICJATYWA

Film "Hiszpanka" powstał z inicjatywy Marszałka Województwa Wielkopolskiego - Marka Woźniaka, który zlecił Instytucji Filmowej Film-Art, jednostce podległej Samorządowi Województwa Wielkopolskiego, wyprodukowanie filmu na 95. rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

- To swego rodzaju ukoronowanie naszych wcześniejszych akcji promujących wiedzę o powstaniu – wyjaśnia Woźniak. – Film to próba dotarcia do odbiorców, którzy nie identyfikują się z powstaniem, czy też w ogóle z historią.

Konkurs na scenariusz wygrał dwa lata temu Łukasz Barczyk. Pierwszy klaps na planie filmu pt. „Hiszpanka” w jego reżyserii padł na początku października 2012 r.

Premiera „Hiszpanki” miała odbyć się 27 grudnia 2013 r., czyli dokładnie w 95. rocznicę wybuchu Powstania Wielkopolskiego.

- Pan Barczyk pokazał mi film po wstępnym montażu i spytał, czy koniecznie muszę mieć ten film na rocznicę – opowiada marszałek Marek Woźniak. – Po tym, co zobaczyłem, uważam, że premiera „Hiszpanki” będzie wielkim wydarzeniem samym w sobie i warto na to poczekać.

Twórcy filmu przekonują, że praca nad tak wielką superprodukcją, której budżet przekracza 20 milionów złotych, to wielkie przedsięwzięcie, które wymaga dopracowania.

FILM

- **Produkcja:** Polska
- **Rok produkcji:** 2014
- **Okres zdjęciowy:** 3 października 2012 - styczeń 2013
- **Plenery:** Warszawa, Poznań, Łódź (Pałac Poznańskiego, ul. Skorupki)

EDUKACYJNY "HISZPANKA", WARTE POZNANIA •••

• Obsada aktorska

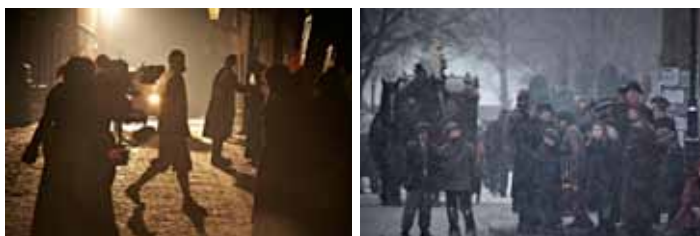
Crispin Glover	doktor Manfred Abuse
Florence Thomassin	Anne Besaint
Bruce Glover	Kubryk
Patrycja Ziolkowska	Wanda Rostowska
Jakub Gierszal	Krystian Ceglarski
Jan Peszek	Tytus Ceglarski
Artur Krajewski	Rudolf Funk
Sandra Korzeniak	pani Malicka
Magdalena Poplawska	Adrianna Solska-Tekieli
Tomasz Kowalski	Wiktor Pniewski
Piotr Głowacki	Mieczysław Paluch
Tomasz Bazan	Xawery Kowalski
Agnieszka Podsiadlik	Helena Paderewska
Thomas Schweiberer	porucznik Fischer
Jack Recknitz	Tiedemann
Christian Petzold	generał Ziell
Karl Markovics	Schreck
Fritz von Friedl	generał von Plitzendorf
Klaus Ofczarek	kanclerz Ebert
Zdzisław Kuźniar	recepjonista
Sonia Bohosiewicz	spekulantka
Jan Krzysztof Szcztygiel	strażnik prefektury policji
Łukasz Wójcik	adiutant Fischera

FABUŁA

Film opowiada historię grupy jasnowidzów i spirytystów, która u schyłku pierwszej wojny światowej za pomocą swoich zdolności parapsychicznych chce uchronić polskiego pianistę Ignacego Jana Paderewskiego przed mentalnym atakiem wybitnego medium – Doktora Abuse, pracującego dla pruskiej armii. Tłem historycznym dla fabuły jest Powstanie Wielkopolskie. A zatem jest to opowieść o kluczowych dla wybuchu Powstania Wielkopolskiego zdarzeniach - dramatycznych okolicznościach przybycia do Poznania Ignacego Jana Paderewskiego, i o ludziach, którzy przygotowywali powstanie, a potem w nim walczyli i zwyciężyli.

"Hiszpanka" korzysta z konwencji kina sensacji i kryminału. Odwołuje się do kina epoki - niemieckiego ekspresjonizmu i atmosfery epoki - wszechobecnego poczucia schyłku starego świata i narodzin nowego, lęku przed zmianą i zarazem dążenia do niej.

Bohaterami "Hiszpanki" są postacie rzeczywiste i fikcyjne. Pośród nich zarówno zanurzeni w mistycyzmie i spirytyzmie polscy teozofowie, jak i racjonalni poznańscy przedsiębiorcy oraz wojskowi i polityczni stratedzy planujący polską niepodległość ze zdumiewającą precyzją.

"Hiszpanka" ma wielu bohaterów, a zatem i wiele twarzy. Nie będzie pomnikiem powstańców, lecz żywym obrazem tamtych czasów - codziennych wyborów, konfliktów, politycznych i społecznych realiów. Na tym tle odbywa się walka o Polskę. Polskę rozumianą nie tylko jako ojczyznę Polaków, ale także jako znak nowych czasów, nowego ładu w Europie.

REŻYSERIA

Reżyserem i scenarzystą filmu jest Łukasz Barczyk (ur.1974), jeden z najważniejszych polskich filmowców młodego pokolenia. Autor czterech filmów fabularnych: "Patrzę na ciebie, Marysiu", "Przemiany", "Nieruchomy poruszyciel", "Gli Italiani", pokazywanych i nagradzanych na festiwalach na całym świecie oraz wielu spektakli telewizyjnych. Jego twórczość charakteryzuje wyrazistość estetyczna, obyczajowa śmiałość, silna amplituda emocjonalna i niestandardowe rozwiązania narracyjne i formalne. Barczyk realizował zarówno utwory gatunkowe jak i kino eksperymentu narracyjnego. HISZPANKA w jego wykonaniu to film, który łączy elementy gatunku, silne emocje i postmodernistyczną autoironię.

TWÓRCY

Karina Kleszczewska
Waldemar Pokromski
Jagna Janicka
Dorota Roqueplo
Andrzej Szenajch
Maciej Szwarc

EKIPA FILMOWA

PRODUCENT
PRODUCENT
PRODUCENT WYKONAWCZY
AS. PRODUCENTA KADR
AS. PRODUCENTA FILM-ART
AS. PRODUCENTA FILM-ART
RZECZNIK PRASOWY
KSIĘGOWOŚĆ FILM-ART

ŁUKASZ BARCZYK
MACIEJ SZWARC
JOLANTA TOBOTA
JUSTYNA HAN
KAROLINA KOŃCZAL
JOANNA SZURKA
MARIA PUŁASKA
MAŁGORZATA
SZKUDLARCZYK-ROSIAK
ŁUKASZ BARCZYK

REŻYSER

... SZKOLNY PROJEKT CZYLI POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

"Hiszpanka" - film, który dobiegł do skóry – wypowiedzi

Obchody 95. rocznicy wybuchu Powstania Wielkopolskiego były dobrym pretekstem do rozpoczęcia prac nad filmem, ale z pewnością zasługuje on na to, by celebrować go oddzielnie, stworzyć nową okazję do mówienia o powstaniu – powiedział marszałek Marek Woźniak.

Widziałem już gotowe fragmenty, to obiecująca produkcja - powiedział marszałek.

Ukończony obraz obejrzał też między innymi Jan Peszek, odtwórca roli Tytusa Ceglarskiego, przemysłowca, który w filmie staje przed wyborem pomiędzy interesami z Niemcami, a pomocą powstańcom:

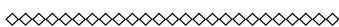
Staralem się oddzielić wrażenia z planu od wrażeń, które towarzyszyły mi jako widzowi. Już dziś mogę z pewnością powiedzieć, że Hiszpanka wzbudzi dyskusję i dobiegł do skóry przede wszystkim młodym widzom. Film wymyka się trendom współczesnej polskiej kinematografii, a jego scenariusz jest absolutnie wyjątkowy – stwierdził aktor.

Wyjątkowe są też wspomnienia ekipy filmowej z dni zdjęciowych, które miały miejsce w Wielkopolsce:

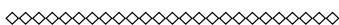
Mieliśmy niesamowite poczucie wsparcia i zaangażowania ze strony Poznańców, którzy dni zdjęciowe spędzili w trzaskających mrozach - zapewnia Lukasz Barczyk.

Na ostateczny obraz złożyło się 5 tysięcy ujęć z pięciu kamer, co dało blisko 1700 godzin zdjęć. Możemy się też spodziewać aż 400 ujęć z efektami specjalnymi.

(Opracowano na podstawie materiałów ze strony internetowej filmu za zgodą Instytucji Filmowej Film-Art)

Medal z podobizną W. Korfańtego, gen. St. Taczaka i gen J. Dowbor-Muśnickiego wybitny w 1988 roku

CICHA CNOTA PATRIOTYZMU STARSZEJ POLSKI W CZASACH NAJDŁUŻSZEJ WOJNY NOWOCZESNEJ EUROPY

Historia (nie)dokończonej lekcji

**Przedstawienie teatralne – jednoaktówka
przygotowana przez klasę I A
w XXV LO im. Generalowej Jadwigi Zamoyskiej w Poznaniu
pod kierunkiem prof. Iwony Płocińskiej
Poznań, 16 października 2014 / 16 grudnia 2014**

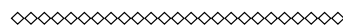
O przedstawieniu – jednoaktówce pt. „Cicha cnota patriotyzmu”

Inspiracją do powstania przedstawienia były:

- artykuł Stefana Bratkowskiego pt. „Starsza Polska” zamieszczony w 26 numerze Polityki z 25 czerwca 2014 roku,
- rozmowa Gustawa Herlinga Grudzińskiego z arcybiskupem Józefem Życińskim pt. „Cicha cnota patriotyzmu” zamieszczona w książce „Pięć dialogów” (Biblioteka Więzi, 1999 r.)
- oraz realizacja naszego szkolnego projektu: „Hiszpanka” czyli Powstanie Wielkopolskie warte Poznania, przygotowującego nas do szkolnej premiery filmu „Hiszpanka”.

W tygodniku „Polityka” z 26 czerwca 2014 roku został zamieszczony artykuł Stefana Bratkowskiego pt. „Starsza Polska”, który można potraktować jako próbę odpowiedzi na pytanie: dlaczego Wielkopolska, jej dzieje i bohaterowie - szczególnie trzech ostatnich wieków - pozostają na marginesie polskich opowieści – opowieści o naszych losach.

Naszą próbą odpowiedzi jest przedstawienie teatralne pt. Cicha cnota patriotyzmu...”, którego premiera odbyła się 16 października 2014 roku w dzień patronalny naszej szkoły.

W jednoaktówce „Cicha cnota patriotyzmu” opartej na kanwie szkolnej lekcji i czterech postaci związanych bardzo mocno z naszym regionem i naszą historią: Hipolita Cegielskiego, gen. Stanisława Taczaka, gen. Józefa Dowbora Muśnickiego i Wojciecha Korfańtego ukazane jest zderzenie, a może tylko spotkanie dwóch sobie różnych światów.

Bez trudności można dokonać identyfikacji tych światów - ale w przedstawieniu nie idzie nam o krytykę żadnego z nich. Chodzi nam o postawienie sokrateskich pytań: o to, co dzieje się z nami i z naszym światem? Chodzi nam o ponowne odkrycie historii - jako nauczycielki życia, a teraźniejszości jako przestrzeni realizacji naszych marzeń. Tyle i nic więcej.

Swoistego rodzaju postscriptum do całości naszego przedstawienia po zostanie pytanie postawione przez jednego z naszych kolegów podczas prób: „**„Słuchajcie – ale tak naprawdę - to i dziś - zbyt dużo się nie zmieniło. Sprawa pozostaje chyba nadal aktualna?”**

••• SZKOLNY PROJEKT CZYLI POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

SZKOLNE CENTRUM INFORMACJI O POWSTANIU WIELKOPOLSKIM I FILMIE „HISZPANKA”

Szkolne Centrum Informacji o Powstaniu Wielkopolskim i filmie „Hiszpanka” to jeden z elementów naszego projektu „Hiszpanka” czyli Powstanie Wielkopolskie warte Poznania. Uroczyste otwarcie Centrum będzie miało miejsce 16 grudnia 2014 roku, czyli przed planowaną premierą filmu „Hiszpanka” i będzie mieściło się w jednym z wydzielonych pomieszczeń naszej szkoły.

Celem Centrum jest stworzenie bazy materiałowej, która umożliwiłaby przygotowanie i wprowadzenie uczniów naszej szkoły do szkolnej premiery filmu „Hiszpanka”, a jednocześnie inspirowała do własnych przemyśleń i odkrywania historii swojej rodziny, regionu i kraju. Stąd też w Centrum zostaną zorganizowane:

1. Cykl wystaw:

- Wielkopolska w przededniu wybuchu Powstania Wielkopolskiego – wystawa pocztówek ze zbiorów Biblioteki Uniwersyteckiej w Poznaniu
- Wielkopolska droga do niepodległości.
- Od scenariusza do filmu – jak powstawał film „Hiszpanka”? – wystawa dokumentów, fotografii, plakatów, recenzji, itp.
- Bohaterowie filmu „Hiszpanka” non-fiction – historyczne postaci Powstania.
- Wystawa publikacji dotyczących Powstania Wielkopolskiego i jego bohaterów.

2. Cykl spotkań wokół historycznych postaci Powstania.

- z autorami programów telewizyjnych (telewizja WTK i PTV) o Powstaniu Wielkopolskim i Poznaniu
- z p. Michałem Krzyżaniakiem – Dyrektorem Muzeum Powstańców Wielkopolskich im. Generała Józefa Dowbora Muśnickiego w Lusowie, absolwentem naszej szkoły
- inne.

3. Ponadto będzie możliwość obejrzenia filmów dokumentalnych dotyczących organizacji, przebiegu i skutków Powstania. Wymienimy tu najbardziej znane:

- „Powstanie Wielkopolskie – Chwała zwycięzcom!”
- „Greater Poland Uprising 1918” – „Zapomniane powstanie”

Zapraszamy więc do naszego Centrum, a relacje z jego funkcjonowania i innych wydarzeń będziemy regularnie zamieszczać na stronach internetowych naszej Szkoły.

Iwona Płocińska (koordynator projektu)

Wszystkie książki w Centrum są opieczetowane specjalnie przygotowanym na tę okazję stemplem.

EDUKACYJNY "HISZPANKA", WARTE POZNANIA •••

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE OCZAMI UCZNIÓW

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE I JEGO BOHATEROWIE

Powinniśmy pogłębiać wiedzę o tym wydarzeniu, zachować o nim pamięć. W ten sposób możemy podziękować ludziom, którzy walczyli o niepodległość, stawiając swe życie na szali. Cześć i chwała bohaterom!

Karolina Paizert, klasa II B

Los nigdy nie był łaskawy dla Polski, raniąc ją niewyobrażalnie przez wiele, wiele lat. Jednak jego ofiary nigdy nie straciły nadziei na nowe, lepsze czasy. Polacy, choć nie raz odbierano im wolność, zawsze dobywali broni i szli walczyć o swą ukochaną ojczyznę. Właśnie przez patriotyczne pobudki Wielkopolanie, mający dość ucisków ze strony Niemców, zorganizowali powstanie, które, jak się później okazało, było jedynym zwycięskim w kraju.

Powstanie Wielkopolskie wybuchło 27 grudnia 1918 roku w ówczesnej Prowinjii Poznańskiej, znanej współcześnie jako województwa: wielkopolskie, lubuskie i kujawsko-pomorskie. Do owego wydarzenia przygotowywano się od dziesiątków lat. W roku 1918 reputacja jak i realne wpływy Niemiec zostały zachwiane. Był to więc idealny moment na ruch ze strony polskiej.

Punktem zapalnym okazała się wizyta Ignacego Jana Paderewskiego. Mimo znacznej przewagi militarnej Niemców, Wielkopolanie podjęli walkę. Pierwsze działania rozpoczęły się w Poznaniu, ale w bardzo szybkim czasie rozprzestrzeniły się na całym obszarze Wielkopolski. Pierwszym dowódcą został Stanisław Taczak, który dał się poznać jako dobry strateg.

6 stycznia 1919 roku powstańcom udało się zdobyć lotnisko, Ławicę. Tego samego dnia wysłano wezwanie o przejęcie dowództwa do generała Józefa Dowbora Muśnickiego, doświadczonego w kwestiach wojskowych. Podczas I wojny światowej dowodził on 14 Pułkiem Strzelców Syberyjskich. Walczył też na froncie austriackim, a także brał udział w bitwach pod Jarosławiem, Warszawą i Łodzią. W 1917 roku awansował do stopnia generała. Brał udział w rosyjskiej rewolucji lutowej. Po tych wydarzeniach zamieszkał w małej wsi pod Sandomierzem.

Generała tak zaskoczyło wezwanie od Wielkopolan, iż nie udał się od razu do Poznania, lecz do Warszawy, by potwierdzić informacje u samego Józefa Piłsudskiego. Dwa dni później przybył do Wielkopolski, przejmując dowództwo od generała Taczaka. Wprowadził obowiązkową służbę wojskową, co zwiększyło liczebność wojska i ułatwiło planowanie wszelakich działań. Walki trwały aż do 16 lutego 1919 roku. Zakończono je po porozumieniu się Niemców z państwami Ententy w niemieckiej miejscowości o nazwie Trewir. Formalne włączenie Wielkopolski do Rzeczypospolitej nastąpiło po podpisaniu traktatu wersalskiego w czerwcu 1919 roku.

Należy podkreślić, że było to jedyne zwycięskie powstanie, o którym mówi się najmniej. Powinniśmy więc pogłębiać wiedzę o tym wydarzeniu, zachować o nim pamięć. W ten sposób możemy podziękować ludziom, którzy walczyli o niepodległość, stawiając swe życie na szali. Cześć i chwała bohaterom!

Należy podkreślić, że było to jedyne zwycięskie powstanie, o którym mówi się najmniej. Powinniśmy więc pogłębiać wiedzę o tym wydarzeniu, zachować o nim pamięć. W ten sposób możemy podziękować ludziom, którzy walczyli o niepodległość, stawiając swe życie na szali. Cześć i chwała bohaterom!

ZAPOMNIANE ZWYCIĘSTWO czyli Powstanie Wielkopolskie 1918

Niestety wielu ludzi zapomina o tym zwycięskim powstaniu i bohaterach, dzięki którym dziś możemy mówić o sobie, że jesteśmy Polakami.

Monika Musielak, klasa I A

Podczas gdy Polska była przez 123 lata pod zaborami, Polacy niejednokrotnie próbowali odzyskać swoją niepodległość. Liczne insurekcje nie kończyły się jednak sukcesem i wносиły więcej strat niż zysków. Wśród tych wielu patriotycznych zrywów, często zapominamy o jedynym zwycięskim powstaniu, które miało miejsce w Wielkopolsce.

Po drodze do Warszawy, Poznań odwiedził Ignacy Jan Paderewski – pianista, kompozytor i działacz społeczny. Mimo protestu władz niemieckich zatrzymał się w stolicy Wielkopolski, gdzie przywitały go przystrojone budynki i tłumy Polaków na ulicach. Dnia 26 grudnia 1918 roku z okna Bazaru Paderewski wygłosił przemówienie do rodaków, a następnego dnia Niemcy zorganizowali pochód, wszczęli bójki i zamieszki, które zapoczątkowały powstanie. Pierwszym rozkazem było zdobycie Prezydium Policji, w walkach o ten budynek poległ pierwszy powstaniec – Franciszek Ratajczak, który zmarł na skutek poniesionych ran. W ciągu kolejnych dni powstanie rozszerzało się na całą Wielkopolskę.

W tym samym czasie do Wielkopolski przyjechał gen. Stanisław Taczak, który odwiedzał swojego brata. To właśnie od niego dowiedział się o wydarzeniach w Poznaniu. Kiedy powstańcy pilnie poszukiwali głównodowodzącego powstania, wtedy właśnie ks. Teodor Taczak poinformował Wojciecha Korfantego, że

••• SZKOLNY PROJEKT CZYLI POWSTANIE WIELKOPOLSKIE

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE OCZAMI UCZNIÓW

do Poznania przybył jego brat, oficer polskiego Sztabu Generalnego. Korfanty był jednak przeciwny powstaniu i nalegał, żeby zaprzestać walki i poczekać na decyzje konferencji pokojowej. Potem jednak, jako komisarz wojenny, wystosował zaproszenie do gen. Józefa Dowbora Muśnickiego, proponując objęcie dowództwa armii

powstańczej. Generał Dowbor Muśnicki nie był jednakże obecny w Poznaniu, a Korfanty potrzebował dowódcy. Dlatego też spotkał się ze Stanisławem Taczakiem. Po zapoznaniu się ze skomplikowaną sytuacją, Taczak przyjął propozycję i objął tymczasowo dowództwo powstania. Stanisław Taczak awansował do stopnia majora i został naczelnym wodzem wojsk polskich w zaborze pruskim. Pełnił tę funkcję do 4 stycznia 1919 roku, przekazując ją Józefowi Dowborowi Muśnickiemu, który od początku powstania brany był pod uwagę jako głównodowodzący. Major Taczak w ciągu krótkiego okresu dowodzenia powstaniem sumiennie i z powodzeniem wypełniał swoje obowiązki. Mimo to, armia składała się z luźno powiązanych oddziałów, których dowódcy często działali na własną rękę. Generał Dowbor Muśnicki zdyscyplinował, a także powiększył powstańczą armię.

Powstanie trwało do 16 lutego 1919 roku, ale to nie oznaczało zaprzestania walk. Tego samego roku na mocy traktatu wersalskiego Wielkopolska, w większej części, została przyłączona do Polski. Powstanie Wielkopolskie zakończyło się sukcesem i osiągnęło swój cel.

Niestety po insurekcji powstańcy nie mieli łatwego życia. Generał Józef Dowbor Muśnicki zakończył karierę wojskową w 1920 roku, gdy pod różnymi pretekstami odmówił objęcia dowództwa kolejno armii południowej, 4. Armii, wreszcie Frontu Południowego. W dniu 6 października 1920 na własny wniosek został przeniesiony do rezerwy, a cztery lata później w stan spoczynku. Został potraktowany bardzo źle, małostkowo, gdyż do końca życia nie otrzymał ani jednego polskiego odznaczenia. Po przeniesieniu w stan spoczynku Józef Dowbor Muśnicki osiadł w zakupionym przez siebie majątku Lusowo pod Poznaniem. Gospodarował w swoim majątku, udzielał się społecznie, utrzymywał kontakt z harcerzami. Zmarł w Lusowie 26 października 1937 roku, spoczął na miejscowym cmentarzu parafialnym. Dziś patronuje tamtejszemu Muzeum Powstańców Wielkopolskich.

Niezależnie od konfliktu z Józefem Piłsudskim był twórcą najsilniejszej formacji wojskowej, jaką region kiedykolwiek wystawił w okresie zaboru.

Wojciech Korfanty został aresztowany w 1930 i wraz z posłami Centrolewu osadzony w twierdzy brzeskiej. Po uwolnieniu powrócił na Górną Śląsk, gdzie jednak jako polityczny przeciwnik wojewody Michała Grażyńskiego był stale zagrożony następnym aresztowaniem. Zasiadał w Sejmie Śląskim oraz Senacie RP III kadencji. Wiosną 1935 w obawie przed represjami udał się na emigrację do Pragi w Czechosłowacji. Do kraju nie mógł wrócić nawet w 1938 na pogrzeb swego syna Witolda. Po aneksji Czechosłowacji wyjechał przez Niemcy do Francji. Był jednym z założycieli Frontu Morges, a później organizatorem i prezesem Stronnictwa Pracy.

W kwietniu 1939 po wypowiedzeniu przez III Rzeszę układu o nieagresji i niestosowaniu przemocy, powrócił do Polski, jednak mimo chęci walki z Niemcami został aresztowany i osadzony na Pawiaku. Pomimo protestów opinii publicznej spędził tam prawie 3 miesiące. Ciężko chory, zwolniony został 20 lipca 1939 – prawdopodobnie z obawy, by nie zmarł w więziennej celi. Zmarł w szpitalu św. Józefa przy ul. Emilii Plater w Warszawie w dniu 17 sierpnia 1939 roku. Z jego śmiercią związane jest wiele niejasności. Jedną z hipotez mówi, że

otruto go oparami arseniku, którymi nasączone były ściany jego celi. Pogrzeb Korfanteo, na który przybyło ok. 5 tys. ludzi, stał się wyrazem poparcia dla prowadzonej przez niego polityki.

Stanisław Taczak natomiast całą II wojnę światową przeżył w niewoli niemieckiej. Po wojnie musiał zacząć wszystko od nowa, udało mu się uzyskać niską emeryturę i był zmuszony dorabiać jako magazynier w cukrowni w Janikowie. Niestety wielu ludzi zapomina o tym zwyczajnym powstaniu i bohaterach, dzięki którym dziś możemy mówić o sobie, że jesteśmy Polakami.

Niektórzy Poznaniacy nie potrafią powiedzieć kiedy wybuchło powstanie, nie znają ani jednego dowódcy armii powstańczej, nie wiedzą gdzie stoi pomnik poświęcony naszemu bohaterom. Powinniśmy pamiętać o wydarzeniach i ludziach, którzy przyczynili się do tego, że żyjemy w wolnym kraju. Powinniśmy wiedzieć komu zawdzięczamy to kim jesteśmy.

EDUKACYJNY "HISZPANKA", WARTE POZNANIA •••

POWSTANIE WIELKOPOLSKIE OCZAMI UCZNIÓW

PODRÓŻ PO MUZEUM POWSTANIA WIELKOPOLSKIEGO W POZNANIU

Wydarzenie jakim było Powstanie Wielkopolskie powinno mieć indywidualny wymiar dla każdego z osobna. Zawsze warto dowiedzieć się na jego temat więcej, a miejscem do tego idealnym jest właśnie Muzeum Powstania Wielkopolskiego. Szczególnie osoby w nastoletnim wieku mają tu okazję zgłębić inspirującą historię swoich przodków, którzy własną pierś broniли naszej ziemi. Z lekcji o powstańcach powinniśmy wynieść należy im respekt.

Zuzanna Prentka, klasa I A

Swoją podróż po Muzeum Powstania Wielkopolskiego rozpoczęliśmy od obejrzenia trwającego kilkadziesiąt minut filmu dotyczącego Powstania Wielkopolskiego. Myślę, że był on bardzo dobrym przygotowaniem do dalszego poznawania faktów na temat tego zwycięskiego wydarzenia.

Kontynuacją zwiedzania Muzeum było zejście do piwnicy. Przewodnik zaprowadził nas do Sali I, która dotyczyła historii Polski w XVIII wieku. Za zasklonych tablic widniały szkice i mapy, m.in. ukazujące granice Rzeczypospolitej Polskiej w czasie zaborów. Można było obejrzeć również ówczesną broń – bagnet czy pistolety.

ponad 100 lat podzieliła granica między Królestwem Polskim i Wielkim Księstwem Poznańskim. W pomieszczeniu znajdowało się również wiele interesujących dokumentów oraz portretów ważnych Wielkopolan, takich jak Karol Marcinkowski.

Sala III skupiała się na okresie przed I wojną światową, natomiast sala IV dotyczyła już okresu samej I wojny światowej. Uwagę przykuwały przejmujące fotografie wraz z opisującymi je słowami. W jednej z gablot ukazano podsta-

wowy ekwipunek żołnierza, w którym znajdował się karabin, buty, blaszane naczynia oraz lampa naftowa – wszystkie niezbędne przyrządy.

Moje największe zainteresowanie zyskała część, w której zwiedzaliśmy okopy wojenne I wojny światowej.

Nieprzeciętny klimat temu miejscu nadawały podłogi, ściany oraz prycze wykonane z surowego drewna. Można było podziwiać wyeksponowane pikielhauby ze złotymi orłami, maski gazowe, broń, oznaczenia żołnierzy, ładownice i niemieckie mundury. W drewniane skrzynie były białe narzędzia do walki wręcz, czyli noże, a obok nich oparte o ścianę karabiny. U wejścia po prawej stronie odwzorowany został fragment pokoju, w którym zwykle przebywali oficerowie. Oficer miał o wiele większą wygodę od zwykłego żołnierza. Ukazywało to ogromny kontrast pomiędzy nimi. W końcowej części pomieszczenia

znajdowały się świetnie odwzorowane okopy. Mielśmy możliwość pocucia na własnej skórze, jak to jest znajdować się w tak niecodziennym miejscu. Osobiście skorzystałam z możliwości potrzymania w rękach karabinu. Zgodnie z moimi przewidywaniami, był on dość ciężki. Można z tego wywnioskować, że żołnierze mieli bardzo wymagające zadanie - biegając z kilkukilowym karabinem na ramieniu, musieli zachować zimną krew, być ostrożni i uważać na siebie nawzajem. Takie przemyślenia pozwalają lepiej zrozumieć ich poświęcenie dla naszej Ojczyzny.

Dopełnieniem zwiedzania Muzeum wraz z przewodnikiem była górną salą, w której jeszcze lepiej dało się przypomnieć lub poznać informacje na temat uczestników powstania oraz samej jego genezy. Mielśmy okazję obejrzeć mundury oraz wyposażenie żołnierzy polskich.

Muzeum Powstania Wielkopolskiego okazało się miejscem bardzo przystępnym dla każdego z nas. Nieważne jest skąd pochodzimy, czy jesteśmy mieszkańcami Poznania, czy urodziliśmy się w Wielkopolsce. Wydarzenie jakim było Powstanie Wielkopolskie powinno mieć indywidualny wymiar dla każdego z osobna. Zawsze warto dowiedzieć się na jego temat więcej, a miejscem do tego idealnym jest właśnie Muzeum Powstania Wielkopolskiego. Szczególnie osoby w nastoletnim wieku mają tu okazję zgłębić inspirującą historię swoich przodków, którzy własną pierś broniли naszej ziemi. Z lekcji o powstańcach powinniśmy wynieść należy im respekt. Jestem pewna, że u wielu zwiedzających rozbudziła się chęć lepszego poznania własnej historii i niejedną odwiedzi jeszcze Muzeum Powstania Wielkopolskiego.

••• NASZE REPORTAŻE

Był to kolejny rok owocny w rozmaite wydarzenia edukacyjne, kulturalne i społeczne

NASZA WSPÓŁPRACA z Uniwersytetem Przyrodniczym

Dyrektor Małgorzata Bekas

Współpraca w roku szkolnym 2014 - 2015 XXV Liceum Ogólnokształcącego im. Generalowej Jadwigi Zamoyskiej w Poznaniu z Uniwersytetem Przyrodniczym w ramach podpisanej umowy patronackiej.

- < Udział w wykładach "Organizmy genetycznie modyfikowane - szansa rozwoju ludzkości czy zagrożenie?" - Prof. dr hab. Andrzej Wojciechowski"; Żywność transgeniczna - strach jeść?" - Prof. dr hab. Grażyna Lewandowicz (11.10.2013)
- < Udział 3 grup uczniów w zajęciach przygotowanych dla nich przez pracowników UP, p. dr inż. Katarzynę Nuc i dr inż. Agnieszkę Nowak – ćwiczenia laboratoryjne – mikroskop fluorescencyjny (18.10.2013, 25.10.2013, 17.01.2014)

- < Udział uczniów w zajęciach przygotowanych dla nich przez pracowników UP – ćwiczenia laboratoryjne – izolacja DNA (13.11.2013) Udział w wykładach "Drobnoustroje w żywności-niewidoczni sojusznicy człowieka" - Prof. dr hab. Andrzej Wojciechowski"; „Chromosomy i ich tajemnice” – dr Izabela Szczerbal (15.11.2013) Udział uczniów w zajęciach przygotowanych dla nich przez pracowników UP – ćwiczenia laboratoryjne – fizjologia zwierząt (25.11.2013)
- < Udział w finale konkursu "Od laika do przyrodnika" organizowanym przez Koło Studentów Biotechnologii Operon Uniwersytetu Przyrodniczego (03.04.2014)
- < Udział w wykładach "Mikroflora układu pokarmowego i jej wpływ na organizm człowieka" - dr hab. Alicja Niewiadowska; „Biotechnologia – fakty, nadzieje i możliwości wykorzystana w nowoczesnym przemyśle" – dr Daria Szymanowska - Pawłowska (3.04.2014) cykl zajęć lekcyjnych (10 godzin), w ramach podstawy programowej z przedmiotu geografia, z Panem prof. zw. dr hab. Andrzejem Mockiem, kierownikiem Katedry Gleboznawstwa i Ochrony Gruntów (9.05 - 27.05.2014).

CHEMIA W NASZEJ SZKOLE

prof. Katarzyna Bajerska

W ramach współpracy z Wydziałem Chemii UAM uczniowie klasy II E - Klaudia Jankowska, Marcin Kazuś i Tomasz Ozyra uczestniczyli w symposium chemicznym, które odbyło się w XVI Liceum Ogólnokształcącym w Poznaniu. Tegoroczny temat "Nowe materiały i substancje" dotyczył nowości naukowych i postępów w badaniu przyrody.

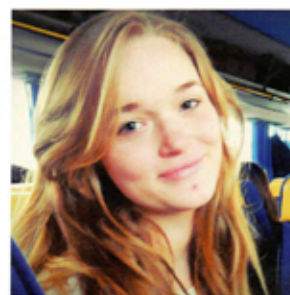

Tomasz Ozyra , Marcin Kazuś

uczniowie

XXV Liceum Ogólnokształcącego

im. Generalowej J. Zamoyskiej w Poznaniu

Klaudia Jankowska

uczennica

XXV Liceum Ogólnokształcącego

im. Generalowej J. Zamoyskiej w Poznaniu

DMT - molekula duszy

Dimetylotryptamina to dimetylo pochodna tryptaminy występująca głównie w roślinach, ale produkowana również przez ludzki mózg. Jest to psychodelik powodujący silne enteogeniczne doświadczenia, które obejmują wyraźne zmiany percepcyjne, euforię a nawet halucynacje. Pomiedzy 1990 a 1995 rokiem lek. med. Rick Strassman przeprowadził badania kliniczne z wykorzystaniem tej substancji.

Nowe substancje i materiały

Film przedstawiający różnorodność nowoczesnych materiałów i ich zastosowań w codziennym życiu współczesnego człowieka, ze szczególnym uwzględnieniem nowych substancji odurzających będących składnikami łatwo dostępnych leków.

W ramach Patronatu z Wydziałem Chemii UAM uczniowie uczestniczą w wykładach, warsztatach oraz zajęciach przygotowujących do egzaminu maturalnego z chemii, które odbywają się na uczelni.

• FELIETONY • ESEJE • • •

Był to kolejny rok owocny w rozmaite wydarzenia edukacyjne, kulturalne i społeczne

DEBATY OKSFORDZKIE

prof. Magdalena Giebel

W roku szkolnym 2013/2014 nasza Szkoła po raz pierwszy wzięła udział w cyklu debat oksfordzkich organizowanych przez Wydział Nauk Politycznych i Dziennikarstwa UAM: Turnieju szkół wielkopolskich (pod patronatem Instytutu Pamięi Narodowej), Mistrzostw Polski oraz Lidze szkół poznańskich. Odbyły się również debaty pokazowe: sparing z drużyną XX Liceum Ogólnokształcącego oraz podczas „drzwi otwartych”. Pomoc merytoryczną zapewnili studenci WNPiDz pod opieką mgr Jana Piosika, absolwenta naszego Liceum.

Reprezentację XXV LO im. Generałowej Jadwigi Zamoyskiej stanowili: Renata Wiśniewska, Magda Nowakowska i Dawid Kamiński z klas 2a, Mikołaj Prus i Filip Słomiński z klasy 2b oraz Mikołaj Kopański z klasy 1b.

••• NASZE REPORTAŻE

Był to kolejny rok owocny w rozmaite wydarzenia edukacyjne, kulturalne i społeczne

QUAESTIONES DISPUTATAE

W szóstym numerze „Kuźni” kontynuujemy dział QUAESTIONES DISPUTATAE, co w wolnym tłumaczeniu można oddać jako „kwestie – tematy dyskutowane”, czyli kwestie – tematy – wydarzenia wartę refleksji i rozmowy. Tym razem dział ten dotyczy naszych spotkań wokół historii i kultury.

„Cztery twarze Prusaka” - spotkanie z Panem Piotrem Bojarskim

31 stycznia 2014 r., w ramach Dnia Międzynarodowego, odbyło się w naszej szkole spotkanie z p. Piotrem Bojarskim zatytułowane „Cztery twarze Prusaka”. Pan Piotr Bojarski jest dziennikarzem, reporterem Gazety Wyborczej i pisarzem, dwukrotnym laureatem nagrody Wielkopolskiego Oddziału Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich (2001 i 2009), nagrody Prezydenta Poznania (1999), od 11 grudnia 2013 roku laureatem Nagrody Dziennikarskiej Towarzystwa im. Hipolita Cegielskiego - „Celnego Pióra”. Spotkanie dotyczyło Jego książki „Cztery twarze Prusaka”, o której napisano:

„Cztery twarze Prusaka” to unikalny zbiór dziewiętnastu wielkopolskich, często zaskakujących historii. Piotr Bojarski tropi sprawy i ludzi, zasywa się w bibliotekach i archiwach, przegląda stare szpargały i gazety, odnajduje świadków wydarzeń sprzed pół wieku, wrywa z nich relacje (nieraz w ostatniej chwili), a następnie opowiada nam historie, od których trudno się oderwać.

Prusak, który przechodzi na stronę powstańców wielkopolskich, w 1920 roku walczy przeciwko bolszewikom, by podczas II wojny światowej pojawić się w mundurze hitlerowskiej armii...

Wciąż niewyjaśniona historia Niemców internowanych zaraz na początku wojny i prowadzonych na wschód w marszu nie bez tragicznych ekscesów...

Albo historia Węgrów, broniących w 1945 roku u boku Niemców

poznańskiej Cytadeli, ale wysyłających w stronę Polaków rozmaite rozpaczliwo-przyjazne sygnały i znaki...

Stanisław Matyja – „stolarz, który burzył komunizm” w 1956 roku – to jeden z najcięższych i najwstydlivszych grzechów poznańskiej niepamięci. I dlatego dobrze się stało, że Bojarski – w imieniu nas wszystkich – po latach ten grzech próbuje jakoś odkupić.

Aktualność Sofoklesa – wokół nowego tłumaczenia Trylogii Tebańskiej (Król Edyp, Edyp w Kolonos, Antygon) – spotkanie z Panem Antonim Liberą

29 października 2014 roku w starym gmachu Biblioteki Raczyńskich, która w tym roku obchodzi 150 lat istnienia, uczniowie klasy I A spotkali się z tłumaczem i pisarzem Antonim Liberą. Spotkanie dotyczyło nowego tłumaczenia „Trylogii Tebańskiej”. W recenzji Tadeusz Słobodzianek, Dyrektor Teatru Dramatycznego w Warszawie, napisał:

Przekłady Antoniego Libery odznaczają się wyjątkową klarownością i prostotą, i są niezwykle użyteczne dla potrzeb teatru. Łączą w sobie cechy języka wysokiego z potocznym, wyzute są z patosu i archaizmów, i bardzo dobrze brzmią ze sceny. Wartość tych przekładów jest szczególnie wyraźna na tle istniejących przekładów tragedii antycznych, dokonywanych głównie przez filologów klasycznych.

W nocy redakcyjnej czytamy również:

Mimo dwóch i pół tysiąca lat, jakie dzieli nas od czasu, kiedy żył i tworzył grecki dramaturg, jego dzieła nadal pozostają żywe i fascynujące, i należą do żelaznego repertuaru światowego teatru. Poruszone w nich problemy są wciąż aktualne i domagają się nowego odczytania. Kunszt Sofoklesa nie przestaje być niedościgłym wzorem formy. Obowiązkowa lektura każdego Europejczyka.

I tego mogliśmy doświadczyć podczas spotkania.

SPOTKANIE Z PIOTREM BOJARSKIM

• FELIETONY • ESEJE • • •

Był to kolejny rok owocny w rozmaite wydarzenia edukacyjne, kulturalne i społeczne

SPOTKANIE z ANTONIM LIBERĄ

Spotkanie z Antonim Liberą
 Aktualność Sofoklesa - wokół nowego tłumaczenia *Trylogii Tebańskiej*
 (Król Edyp, Edyp w Kolonos, Antygona)

Biblioteka Raczyńskich, pl. Wolności 19, sala 1,
 29 października 2014 r. (środa), godzina 19.00, wstęp wolny

POZnań BIBLIOTEKA RACZYŃSKICH LKM

O FILMIE

ORIGINAL TITLE Hiszpanka
ENGLISH TITLE Influence
GENRE Thriller/Costume
RUN TIME 110 min
COUNTRY OF ORIGIN Poland
ORIGINAL LANGUAGE Polish
DIRECTED BY Łukasz Barczyk
WRITTEN BY Łukasz Barczyk
PRODUCED BY Maciej Szwarc, Łukasz Barczyk
EXECUTIVE PRODUCER Jolanta Tobota
DIRECTOR OF PHOTOGRAPHY Karina Kleszczewska
PRODUCTION COMPANY SF KADR, IF FILM-ART
SPECIAL EFFECTS BY Platige Image
SCREEN RATIO 1:235
FRAMES PER SECOND 24
SHOOTING FORMAT 35mm
SOUND FORMAT Dolby 5.1
DISTRIBUTION IN POLAND ITI Cinema

SZKOLNA PREMIERA FILMU JUŻ W STYCZNIU 2015 ROKU

NIE MOŻESZ TEGO PRZEGAPIĆ!

**KUŹNIA
MŁODYCH**

JEDNODNIÓWKA XXV LO IM. GENERAŁOWEJ JADWIGI ZAMOYSKIEJ

Wydawca: XXV Liceum Ogólnokształcące im. Generałowej Jadwigi Zamoyskiej, ul. Widna 1, 60-655 Poznań
Redaktor naczelny „Kuźni Młodych”: Iwona Płocińska, Redakcja: Nauczyciele i uczniowie tworzący gazetę.

Skład i łamanie: Druk w Poznaniu grupa Projekt 11 sp. z o.o. s.į., ul. Błotna 14, 61-423 Poznań, www.drukwpoznaniu.pl, 61-670-97-97.

Druk: Druk w Poznaniu grupa Projekt 11 sp. z o.o. s.į., ul. Błotna 14, 61-423 Poznań, www.drukwpoznaniu.pl, 61-670-97-97, **Nakład:** 200 egz.

Wydanie 6 numeru „Kuźni Młodych” sfinansowano ze środków szkoły oraz funduszy wypracowanych przez młodzież w trakcie realizacji projektu „Hiszpanka” czyli Powstanie Wielkopolskie warte poznania.